

VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V BRNĚ

Datum vydání: 20. 9. 2023

Účinnost: 1. 10. 2023

Odpovědnost: Personální odbor rektorátu

Závaznost: Všechny součásti VUT

Počet stran: 8

Počet příloh: -

SMĚRNICE Č. 8/2023 ZAJIŠTĚNÍ SOCIÁLNÍHO BEZPEČÍ NA VUT

ČÁST PRVNÍ Obecná ustanovení

Článek 1 Předmět úpravy

- (1) Tato směrnice v návaznosti na obecně závazné právní předpisy¹ upravuje soubor systémových opatření k dosažení sociálního bezpečí na univerzitě. Stanovuje základní postup zajištění prevence, hlášení a řešení výskytu nežádoucího jednání na akademické půdě.
- (2) Tato směrnice stanoví postupy, kterými lze upozornit na nežádoucí jednání na akademické půdě, a kterými bude takové jednání šetřeno; dále pro zaměstnance i studenty upravuje možnost poskytnutí psychologické péče.

Článek 2 Základní pojmy

Pro účely této směrnice jsou obsažené pojmy vykládány následovně:

- (1) **Sociálním bezpečím** se rozumí takový stav prostředí, ve kterém je chování a jednání všech přítomných přirozeně vedeno principy kolegiality, integrity, rovnosti, respektu, otevřenosti a pozornosti k ostatním a kde jakákoliv forma nežádoucího chování, zastrašování, agrese, šikany nebo diskriminace je považována za nepřijatelnou.
- (2) **Diskriminací** se v souladu se Zákonem č.198/2009 Sb., o rovném zacházení a o právních prostředcích ochrany před diskriminací a o změně některých zákonů (antidiskriminační zákon), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „antidiskriminační zákon“), rozumí takové jednání, včetně opomenutí, kdy se s jednou osobou zachází méně příznivě, než se zachází nebo zacházelo nebo by se zacházelo s jinou osobou ve srovnatelné situaci, a to z důvodu rasy, etnického původu, národnosti, pohlaví, sexuální orientace, věku, zdravotního postižení, náboženského vyznání, víry či světového názoru.
- (3) **Obtěžováním** se v souladu s antidiskriminačním zákonem rozumí chování, jehož záměrem nebo důsledkem je snížení důstojnosti osoby a vytvoření zastrašujícího, nepřátelského, ponižujícího,

¹ zákon č. 198/2009 Sb., o rovném zacházení o právních prostředcích ochrany před diskriminací a o změně některých zákonů (antidiskriminační zákon)

pokořujícího nebo urážlivého prostředí, nebo které může být oprávněně vnímáno jako podmínka pro rozhodnutí ovlivňující výkon práv a povinností vyplývajících z právních vztahů.

- (4) **Sexuálním obtěžováním** se rozumí jakákoliv forma nevyžádaného verbálního, neverbálního nebo fyzického jednání sexuální povahy, jehož cílem nebo důsledkem je zásah do důstojnosti člověka, obzvláště když vytváří zastrašující, nepřátelské, ponižující, pokořující nebo urážlivé prostředí. Může se jednat o sexuální nátlak, nežádoucí sexuální pozornost, sexistické chování (uplatňování genderových stereotypů).
- (5) **Šikanou** se rozumí jakékoliv záměrné a opakované chování, jehož cílem je ublížit, ohrožit, zastrašit či ponížit jiného člověka, případně skupinu lidí. Jedná se o opakované a cílené užití fyzických a psychických útoků jedince nebo skupiny vůči jinému jedinci či skupině jedinců, kteří se neumí nebo z nejrůznějších důvodů nemohou bránit.

Článek 3 Nežádoucí jednání

- (1) Každý
- uchazeč o studium ve studijním programu,
 - zájemce o účast v programu celoživotního vzdělávání,
 - student,
 - účastník celoživotního vzdělávání,
 - zaměstnanec,
 - člen orgánu VUT, který není zaměstnancem,
- má právo na rovné zacházení a právo ne být diskriminován.
- (2) Prokázané jednání zaměstnance VUT uvedené v čl. 2 odst. 2, 3, 4 a 5 této směrnice vůči osobě uvedené v čl. 3 odst. 1 této směrnice se považuje za závažné porušení povinnosti vyplývajících z právních předpisů vztahujících se k zaměstnancem vykonávané práci; se všemi pracovními důsledky z toho vyplývajících.
- (3) Prokázané jednání studenta VUT uvedené v čl. 2 odst. 2, 3, 4 a 5 této směrnice vůči osobě uvedené v čl. 3 odst. 1 této směrnice bude považováno za disciplinární přestupek.
- (4) Prokázané jednání jiné osoby než studenta či zaměstnance VUT uvedené v čl. 2 odst. 2, 3, 4 a 5 této směrnice vůči osobě uvedené v čl. 3 odst. 1 této směrnice bude řešeno v souladu s platnými právními předpisy.

ČÁST DRUHÁ Systém zajištění sociálního bezpečí na VUT

HLAVA I

Článek 4

- (1) K zajištění sociálního bezpečí na VUT a přijetí adekvátních opatření se ustavují:
- koordinátor pro sociální bezpečí na VUT,
 - kontaktní osoby na fakultách a dalších součástech,
 - poradní sbor pro oblast sociálního bezpečí.

- (2) Psychologickou péči osobám, do jejichž práva dle čl. 3 odst. 1 bylo zasaženo, poskytuje Institut celoživotního vzdělávání.

HLAVA II

Koordinátor pro sociální bezpečí

Článek 5

Zřízení a činnost

- (1) Zřizuje se koordinátor pro sociální bezpečí na VUT (dále jen „Koordinátor“).
- (2) Koordinátor dohlíží na dodržování sociálního bezpečí a přijímá podněty o porušení sociálního bezpečí na VUT.
- (3) Koordinátor dále v oblasti sociálního bezpečí zejména
- a. poskytuje poradenství a metodickou podporu fakultám, vysokoškolským ústavům a dalším součástem (dále i „F/VÚ/S“),
 - b. řeší podněty o porušení sociálního bezpečí,
 - c. vydává doporučení k přijetí opatření F/VÚ/S,
 - d. provádí a koordinuje školení zaměstnanců i studujících, připravuje preventivní programy a zajišťuje pro F/VÚ/S vhodnou formu informací, kterými mohou být osoby vstupující do vztahu s VUT seznamovány se zajištěním sociálního bezpečí na VUT,
 - e. provádí průzkumy,
 - f. zajišťuje výměnu informací s kontaktními osobami pro sociální bezpečí na F/VÚ/S,
 - g. eviduje písemné podněty a související dokumenty v samostatné evidenci v listinné podobě v souladu se spisovým řádem VUT,
 - h. poskytuje součinnost děkanům fakult a ředitelům vysokoškolských ústavů a celoškolských součástí v případech, kdy porušení sociálního bezpečí nabude charakteru porušení obecně právních předpisů.
- (4) Organizačně je Koordinátor zařazen do Kanceláře rektora, která nese náklady na činnost Koordinátora a zajišťuje administrativní prostředí.

Článek 6

Neslučitelnost

Funkce Koordinátora je neslučitelná s výkonem funkce rektora, prorektora, děkana a proděkana fakulty a ředitele vysokoškolského ústavu nebo součástí.

Článek 7

Podjatost

- (1) Koordinátor vykonává svou činnost nezávisle a nestranně.
- (2) Koordinátor je podjatý, jestliže lze s ohledem na jeho poměr ke konfliktu, stranám konfliktu či jiným osobám na konfliktu zúčastněným, pochybovat o jeho nezávislosti nebo nestrannosti.
- (3) Dozví-li se Koordinátor o okolnostech nasvědčujících jeho podjatost ve věci, neprodleně o této skutečnosti informuje rektora, který určí jiného zaměstnance z osob uvedených v čl. 4 odst. (1)

písm. b. a c. Tento zaměstnanec pak v dané věci jedná za Koordinátora s využitím všech jeho oprávnění a dodržáním všech jeho povinností definovaných touto směrnicí.

Článek 8 Oprávnění

- (1) Koordinátor je oprávněn
 - a. nahlížet do spisů, dokladů, evidencí,
 - b. požadovat informace a vysvětlení,
 - c. jednat v rámci své agendy se všemi osobami uvedenými v odst. 3 odst. 1.
- (2) K výkonu oprávnění podle odstavce 1 je každý povinen poskytnout Koordinátorovi součinnost.

Článek 9 Povinnosti

- (1) Koordinátor je povinen zachovávat mlčenlivost o všech skutečnostech, o kterých se při své činnosti dozví, pokud tato směrnice dále nestanoví jinak.
- (2) Koordinátor se řídí zásadami neutrality, nestrannosti, důvěrnosti, neformálnosti a ochrany oznamovatele a zúčastněných osob.
- (3) Nejpozději do 31. 3. zpracuje Koordinátor anonymizovanou zprávu o své činnosti za předchozí kalendářní rok. Zpráva o činnosti obsahuje zejména typy řešených případů (počet, datum přijetí podnětu, součást, které se týká, způsob posouzení a řešení); příp. analýzu trendů, problémů a nedostatků z hlediska pravidel a procesů VUT, příp. návrhy systémových změn.

HLAVA III Poradní sbor pro oblast sociálního zabezpečí

Článek 10

- (1) Zřizuje se Poradní sbor pro oblast sociálního zabezpečí dle čl. 50 Statutu VUT.
- (2) Poradní sbor pro sociální zabezpečí vydává na žádost Koordinátora, rektora, děkana či ředitele současti písemné stanovisko k podnětům na porušení sociálního zabezpečí na VUT.

HLAVA IV Kontaktní osoby pro oblast sociálního zabezpečí

Článek 11

- (1) Každá F/VÚ/S ustanoví alespoň dvě kontaktní osoby pro oblast sociálního zabezpečí z řad zaměstnanců – muže a ženu, není-li dále stanoveno jinak.
- (2) Každá fakulta nebo vysokoškolský ústav ustanoví dále minimálně jednu kontaktní osobu pro oblast sociálního zabezpečí z řad studentů.
- (3) Kontaktní osoby pro oblast sociálního zabezpečí
 - a. přijímají podněty na porušení sociálního zabezpečí a předávají je Koordinátorovi,

- b. účastní se pravidelných setkání kontaktních osob pro sociální bezpečí na VUT,
 - c. účastní se vzdělávacích a rozvojových akcí z oblasti sociálního bezpečí,
 - d. spolupracují na preventivních akcích a osvětě v oblasti sociálního bezpečí.
- (4) Kontaktní osobou pro sociální bezpečí na F/VÚ/S nemůže být rektor, prorektor, děkan a ředitel vysokoškolského ústavu nebo součásti.
- (5) Funkci kontaktní osoby pro sociální bezpečí na dalších součástech s výjimkou Kolejí a menz vykonává Koordinátor.
- (6) Každá fakulta, vysokoškolský ústav a součást zajistí vhodnou a viditelnou formou zveřejnění informací o kontaktních osobách, kontaktní spojení a vytvoří podmínky pro jejich činnost.

HLAVA V Psychologická péče

Článek 12

Psychologickou péči v důsledku událostí narušujících sociální bezpečí na VUT poskytuje Institut celoživotního vzdělávání po dohodě s Koordinátorem.

ČÁST TŘETÍ Řešení nežádoucích jednání

HLAVA I Neformální urovnání, mediace

Článek 13 Neformální urovnání

- (1) Lze-li nežádoucí jednání urovnat neformálně, dotčené osoby tak učiní.
- (2) Neformálního urovnání se může účastnit příslušný vedoucí zaměstnanec.
- (3) Dokumentace o neformálním urovnání nežádoucího jednání se písemně pořizuje jen v případě podle odstavce 2; dokumentaci pořizuje vedoucí zaměstnanec a poskytuje ji Koordinátorovi.

Článek 14 Mediace

- (1) Mediací se nežádoucí jednání urovnává, nebylo-li urovnáno neformálně nebo chtějí-li to dotčené strany rovnou.
- (2) Mediace se zahajuje předložením písemného vymezení nežádoucího jednání podepsaného stranami konfliktu Koordinátorovi.
- (3) Mediace probíhá komunikací mezi stranami za podpory Koordinátora, zpravidla před mediátorem určeným Koordinátorem.
- (4) Mediace je ukončena uzavřením písemné dohody mezi stranami o způsobu řešení nežádoucího jednání. Dohoda a související dokumentace se ukládá u Koordinátora. Mediace je ukončena také tehdy, nepodaří-li se dohodu uzavřít do tří měsíců od zahájení mediace.

HLAVA II

Podnět na porušení sociálního bezpečí

Článek 15

Podání podnětu na porušení sociálního bezpečí

- (1) Každá osoba uvedená v čl. 3 odst. 1 má právo podat podnět na porušení sociálního bezpečí na VUT. Podnět lze podat i anonymně, má-li podnět ostatní náležitosti dle článku 17.
- (2) Podání podnětu nesmí být osobě, která jej podala, k tíži.

Článek 16

Forma podnětu

Podnět lze podat

- a. elektronicky Koordinátorovi na emailovou adresu socialnibezpeci@vutbr.cz,
- b. v listinné podobě prostřednictvím schránek důvěry kontaktním osobám, které jsou zároveň správci těchto schránek,
- c. osobně Koordinátorovi nebo kontaktní osobě.

Článek 17

Náležitosti podnětu

Podnět musí obsahovat

- a. popis nežádoucí situace,
- b. označení stran nebo osob dotčených,
- c. vylíčení podstatných skutečností, jak mělo být porušeno sociální bezpečí,
- d. podpis toho, kdo podnět podává.

Článek 18

Odložení podnětu

- (1) Podnět se odloží, jestliže
 - a. je podán anonymně a není z něj zřejmé, co se jím sleduje,
 - b. není podán anonymně, ale náležitosti podnětu nebyly ve stanovené lhůtě doplněny,
 - c. od události popsané v podnětu uplynul více než 1 rok a šetřením bylo zjištěno, že události popsané v podnětu netrvají nebo se neopakují,
 - d. podnět byl již Koordinátorem prošetřen, a opakovaný podnět nepřináší nové skutečnosti.
- (2) O odložení a jeho důvodech osoba prošetřující podnět vyrozumí toho, kdo podnět podal.

Článek 19

Prošetření podnětu

- (1) Podnět prošetřuje Koordinátor, činí tak bez zbytečného odkladu a využívá při tom svých oprávnění dle této směrnice.

- (2) Nejistí-li Koordinátor porušení sociálního bezpečí, vyrozumí o tom toho, kdo podnět podal.
- (3) Zjistí-li Koordinátor porušení sociálního bezpečí, vyrozumí o tom toho, kdo podnět podal a navrhne vedoucímu zaměstnanci součásti provedení opatření k nápravě.

Článek 20 **Ochrana oznamovatelů podnětů**

Oznamovatelům podnětů v odůvodněných případech, poskytne VUT na žádost,

- a. ochranu spočívající zejména v omezení kontaktu s konkrétní osobou,
- b. psychologickou pomoc.

ČÁST ČTVRTÁ IV **Společná a závěrečná ustanovení**

Článek 21 **Vlastní iniciativa**

Kontaktní osoby i Koordinátor jsou v oblasti sociálního bezpečí oprávněny jednat z vlastní iniciativy, v rozsahu oprávnění stanovených touto směrnicí.

Článek 22 **Vlastní iniciativa**

- (1) Má-li fakulta nebo vysokoškolský ústav ve svých vnitřních normách stanovena systémová opatření k zajištění sociálního bezpečí, ustanovení Části druhé Hlavy II této směrnice se nepoužijí nebo se použijí pouze k řešení těch záležitostí sociálního bezpečí, na které vnitřní norma fakulty nedopadá.
- (2) Uplatní-li se postup podle odst. 1, osoby jednající v takovém případě bezodkladně informují Koordinátora o podání podnětu na porušení sociálního bezpečí a po jeho vyřešení o tom, jak v dané věci postupovali.

Článek 23 **Vztah k Etickému kodexu a Disciplinárnímu řádu**

- (1) Porušení sociálního bezpečí může být porušením Etického kodexu nebo disciplinárním přestupkem.
- (2) Kontaktní osoba i Koordinátor jsou oprávněni podat podnět k zahájení řízení o porušení Etického kodexu nebo disciplinárního řízení.

Článek 24 **Vztah k obecně závazným právním předpisům**

- (1) Porušení sociálního bezpečí může být současně porušením obecně závazného právního předpisu².

² Např.: zákon č. 198/2009 Sb., o rovném zacházení o právních prostředcích ochrany před diskriminací a o změně některých zákonů (antidiskriminační zákon),
Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce,
Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, apod.

- (2) Kontaktní osoba i Koordinátor jsou povinni o takovém porušení neprodleně uvědomit děkana fakulty, ředitele vysokoškolského ústavu nebo součásti, který rozhoduje o dalším postupu a přijetí opatření.
- (3) O učiněných opatřeních dle odst. 2 následně ten, kdo je přijal informuje rektora prostřednictvím Koordinátora.

Článek 25
Závěrečná ustanovení

Tato směrnice nabývá účinnosti 1. 10. 2023.

doc. Ing. Ladislav Janíček, Ph.D., MBA, LL. M.
rektor